

pellig, saaledes med at prædike med, ligesom det i det Hele taget heller ikke er saa heldigt at disse Forretninger ere deelte mellem flere. Det var ogsaa fra en vis Side Afbræk for de lærde Skoler, fordi der af Degnekaldene var adskillige, der vare jævnt gode Levebrød, og i Almindelighed faldt de bedre Degnekald i de Studerendes Lod, og der var adskillige Studerende, som i en senere Periode saa vanskeligt kunde blive ansatte, som da sit Subsistens ved Degnekaldene. Det var vistnok en Dødsfælde, som Kirken burde gjøre til Bedste for Almueskolerne, men det er vistnok meget urigtigt, naar man vil forestille sig, at der var taget noget bort fra Almueskolevæsenet; der blev givet og ikke taget. Under den Sag, som i sin Tid blev behandlet efter de stænderste Petitioner af 1836, kunde der slet ikke være Tale om at faae det erstattet fra en anden Kilde. Dengang saae det lærde Skolevæsen sig ikke istand til at undvære Noget af sin Indtægt, det kunde vanskeligt bestride de sieblikkelige Udgifter, og endnu mindre de forøgede Udgifter, som Tidernes Fordring kunde medføre. Det havde saa bestemt Tilfald om at beholde Degnepenstionerne, saa at der ikke kunde tænkes paa, at de uden Erstatning kunde fratages dem, og af Kongens Kasse kunde der heller ikke være Tale om Erstatning; thi deels var det underligt om Kongens Kasse, naar ellers Skolevæsenets Udgifter vare lagte paa Communerne, specielt skulde give dette Bidrag dertil, deels var Finantsernes Tilstand den Tid svag og blev af Folk og Stænderne anset for endnu svagere, end den var; man trængte paa energiske Besparelser og det vilde dengang have været uvelkomment, om Finantserne havde taget denne Byrde paa sig. Men da det lærde Skolevæsen nu ser sig istand til ved Hjælp af andre Midler at kunne undvære de omhandlede Penstioner, og da Almueskolevæsenet og Almueskolelærerne trængte til en Forbedring i deres Kaar, saa kan det ikke falde mig ind at ville gjøre Indsigelse mod denne Foranstaltning, som ogsaa har fundet sit rette Udtryk i § 1 i det Lovudkast, som er bleven vedtaget af Folkethinget. Uagtet jeg troer, at det i sit Resultat kan blive noget mindre fordelagtigt for Almueskolelærerne end Regjeringsforslaget, saa er det dog det næ-

turligste og retfærdigste. Hvad det 2det Punkt angaaer, hvorom jeg gjerne vilde udtale mig Noget, saa er det den 3die § i det forelagte Udcast, som er blevet § 2 i det af Folkethinget vedtagne, forsaavidt det indeholder den Grundsætning, at Kjøbstadcommunerne ogsaa skulde tabe de Degnepenstioner, der ere tillagte dem. Jeg troer ikke, at dette retfærdigt kan ssee; det er en Ret, som er tillagt Communerne, og den maa være ligesaa hellig, som enhver Ret, der er tillagt et Individ. Det er en Ret, som er til Bedste for alle Communens Beboere og som de retfærdig maae kunne gjøre Fordring paa at beholde, naar de engang have fuldkommen lovlig Adkomst dertil. Det vilde ogsaa i sine Følger være meget betænkeligt, hvis man vilde nægte Communerne og de enkelte Communalindretninger, de mangfoldige Dotationer, som ere gjorte dem, tidt under Forhold og Omstændigheder, hvor Dotationerne have en mindre naturlig Grund end den, som her finder Sted. Det har vist sig under Forhandlingerne af denne Bestemmelse, at den uagtet den er almindelig, dog egentlig saa godt som vil indskrænke sig til enkelte Tilfælde; men jeg troer, hvad disse enkelte Tilfælde angaaer, at man ganske har misfjendt Bestaffenheden af den Adkomst, hvormed en enkelt Kjøbstads Skolevæsen oppebærer Degnepenstioner, og at man, naar man bliver rigtigere oplyst derom, vil finde, at de have saa god en Adkomst som tænkes kan. Det er en aldeles urigtig Forudsætning, at de Degnepenstioner, som ere tillagte Stege Skole, forhen tilhørte Navigationskolen og siden Lughuset; Det maa bemærkes, at der ved Siden af Navigationskolen i Stege ved Frdn. 22de Nov. 1701 og Fundats 29de April 1702 blev oprettet en Regne- og Skrivekole i Stege. Disse vare forskjellige men de var dengang i Fællesskab med Hensyn til deres Indtægter. Det var en ganske mærkelig Skole denne Regne- og Skrivekole, som blev etableret i Stege; den var efter sin Hensigt en høiere Borgerkole, den skulde optage Børn, naar de vare 12 Aar gamle, og havde lært hvad der kunde læres i de almindelige Skoler og den skulde søge at danne dem til at bruges i Embedsforretninger hos Kjøbmænd, eller saadanne Personer der be-